

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is co-financed by the European Union and the Republic of Turkey.

YEREL YATIRIM PLANLAMA PROJESİ
LOCAL INVESTMENT PLANNING PROJECT

KAPANIŞ TOPLANTISI KİTAPÇIğI

PROJE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

“Yerel Aktörlerin Katılımıyla Yerel Yatırım Planlama Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Destek” projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir. İçişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı projenin ana yararlanıcısıdır ve Merkezî Finans ve İhale Birimi (MFİB) projenin Sözleşme Makamı’dır.

Proje, Hollanda Belediyeler Birliği Uluslararası İşbirliği Ajansı (VNG International – Hollanda) tarafından WYG International (İngiltere), WYG Türkiye, GDSİ (İrlanda) ve ERVET (İtalya) ile konsorsiyum halinde uygulanmıştır.

Proje uygulamaları, Kasım 2014’ten Ekim 2016’ya kadar olan 24 aylık süreyi kapsamıştır.

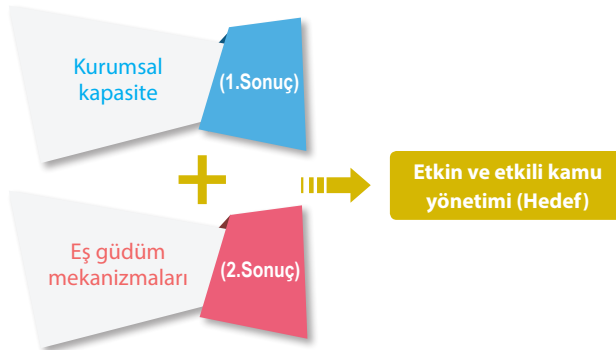
Projenin Genel Hedefi: Kamu hizmetlerinin iyi işleyen ve etkili bir hale getirilmesi ve yerel düzeydeki kamu yatırımlarının planlanmasında ve programlanmasında etkinliğin ve verimliliğin sağlanması amacıyla kamu yönetimi modernizasyonunun sürdürülmesi.

Projenin Amacı: Yatırımların yerel düzeyden planlanabilmesi için yerel kamu yönetimi kapasitesinin geliştirilmesi ve paydaşlar arasında sağlıklı bir eş güdüm sağlanması amacıyla:

1. Yerel aktörler arasında eş güdüm sağlanması ve yerel yatırımların gereğince planlanması yoluyla İçişleri Bakanlığının kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi.
2. Yerel aktörlerin yatırım planlama sürecine açık görev ve sorumluluklarla etkin biçimde katılımının sağlanması.
3. Planlama ve yatırım kararlarına ilişkin süreç için katılımcı bir model geliştirilmesi.
4. Yerel aktörlerin yatırım planlama süreçlerine katılımının sağlanması için gerekli yapıların oluşturulması ve bunların işleyişinin Erzurum, Mardin ve Trabzon illerindeki yatırım planlama süreçleri kapsamında sınanması.
5. Yeni bir yerel yatırım planlama modeli oluşturulması.

Beklenen Sonuçlar:

1. Yerel yatırım planlama sürecinde yer alan aktörlerin kurumsal kapasitesinin artması.
2. Yerel aktörlerin yatırım planlama süreçlerine açıkça tanımlanmış görevlerle etkin katılımı.

PROJE KAPSAMINDAKİ FAALİYETLER VE PİLOT İLLER

Proje kapsamındaki faaliyetler:

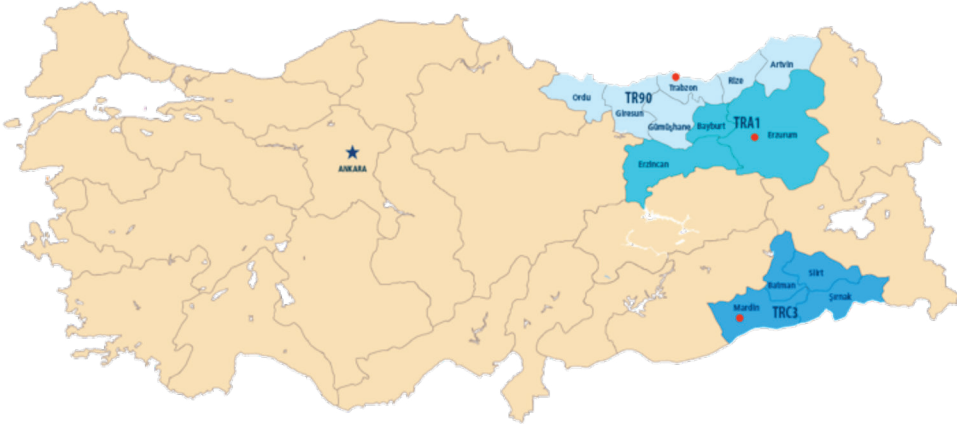
1. Bileşen: Yerel yatırım planlama sürecinde yer alan aktörlerin kurumsal kapasitelerinin artırılması amacıyla ilgili hedef paydaşlara yönelik olarak katılımcı planlama, yatırım planlama sürecinde kurumlar arası eş güdüm, fizibilite raporları hazırlanması, proje yönetimi, izleme ve değerlendirme konularında eğitim programları geliştirilmiş ve düzenlenmiştir.

2. Bileşen: Yerel aktörlerin yatırım planlama sürecine etkin katılımının sağlanması amacıyla yürütülen proje faaliyetleri; uluslararası çalışma gezileri ve farkındalık artırma çalışmaları düzenlenmesi, çalışma grubu yapılarının oluşturulması (Yatırım Planlama Çalışma Grubu ve Sektörel Alt Çalışma Grupları), kamu yatırımlarına ilişkin değerlendirme raporları ve analizler hazırlanması, yatırımların önceliklendirilmesi, ilin Alternatif Yatırım Önerilerinin hazırlanması, Yerel Yatırım Planlama Rehberi geliştirilmesi ve ilgili mevzuata ilişkin değerlendirme yapılması çalışmalarını içermiştir.

Pilot iller:

Aşağıda sıralanan İBBS 2 bölgeleri kapsamındaki iller proje uygulamasında doğrudan yer almıştır:

- TRA1: **Erzurum**, Bayburt, Erzincan.
- TRC3: **Mardin**, Batman, Siirt, Şırnak.
- TR90: **Trabzon**, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize.

Hedef paydaşlar:

Proje faaliyetleri şu hedef paydaşlara yönelik olarak yürütülmüştür: Valiler ve vali yardımcıları, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürleri, il planlama uzmanları ve il planlama uzman yardımcıları, belediye başkanları ve belediye başkan yardımcıları, yerel yönetimlerin teknik personeli, ilde yatırım yapan kurumların müdürleri ve teknik personeli, kalkınma ajansları, üniversiteler, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları.

PROJENİN YÖNETİM VE KOORDİNASYON YAPISI

Projenin yönetim ve koordinasyon yapısı, aşağıdaki birimlerden/kurumlardan oluşmuştur:

Ana Yararlanıcı: Ana yararlanıcı olarak İçişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB), proje faaliyetlerinin teknik uygulamasından ve yönetiminden sorumlu olmuştur. İçişleri Bakanlığı SGB tarafından atanan **Kıdemli Program Yöneticisi**, proje çıktılarının onaylanması dâhil olmak üzere, projenin yürütülmesini yakından takip etmiştir. Pilot illerle eş güdüm ve işbirliği sağlamak ve proje uygulamasını kolaylaştırmada Teknik Destek Ekibine yardımcı olmak amacıyla İçişleri Bakanlığı SGB bünyesinde, proje İş Tanımı'nın yazımında görev almış ve alanlarında deneyimli İçişleri Bakanlığı yetkililerinden oluşan bir **Proje Çalışma Grubu** kurulmuştur.

Kıdemli Program Yöneticisi:

Erol RÜSTEMOĞLU, İçişleri Bakanlığı SGB Stratejik Yönetim Daire Başkanı ve Kıdemli Program Yöneticisi

Proje Sorumluları:

- **Yahya Can DURA**, İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanı, Proje Sorumlusu CGAP (Sertifikalı Kamu Denetçisi), Doktorant
- **Coşkun KARAKOÇ**, İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanı, Proje Sorumlusu

Sözleşme Makamı: Merkezî Finans ve İhale Birimi (MFİB), uygulayıcı kurum olarak, ihale ve projenin işleyiş süreçlerinde prosedüre ilişkin tüm konulardan ve projenin mali yönetiminden sorumlu olmuştur. Tüm raporlar, İçişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığının oluruyla, nihai onay için Sözleşme Makamı'na sunulmuştur.

Yönlendirme Kurulu: Üst düzey bir koordinasyon ve işbirliği mekanizması olarak işlev gören Yönlendirme Kurulu, projedeki ilerlemeleri görüşmek ve çıktıların tamamlanmış olduğunu teyit etmek için altı ayda bir ya da üyeleri gerekli gördükçe toplanmıştır.

Aylık Yönetim Toplantıları: İçişleri Bakanlığı SGB, Merkezî Finans ve İhale Birimi, AB Türkiye Delegasyonu ve Teknik Destek Ekibi temsilcileri, projenin ilerleyişini izlemek için düzenli olarak toplanmıştır.

İl Düzeyindeki Çalışma Grupları: Erzurum, Mardin ve Trabzon'da yerel aktörlerin sürece etkin olarak katılımının sağlanması amacıyla, il planlama ve koordinasyon müdürlükleri, kalkınma ajansları, yatırımcı kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinden üst düzey temsilcilerin katılımıyla, "**Yatırım Planlama Çalışma Grubu**" ve ilgili teknik çalışmaları yürüten "**Sektörel Alt Çalışma Grupları**" oluşturulmuştur.

TEKNİK DESTEK EKİBİ

Konsorsiyum Ortakları: Projenin teknik sorumluluğu, VNG International, WYG International, WYG Türkiye, GDSI ve ERVET konsorsiyumu tarafından üstlenilmiştir. Konsorsiyumun liderliğini üstlenen VNG International, projenin genel koordinasyonu, mali yönetimi ve planlamasından sorumlu olmuştur.

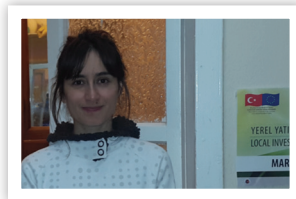

Proje Teknik Destek Ekibi: Projenin genel yönetimi, koordinasyonu ve uygulaması ile zamanında işleyişi, Ekip Lideri'nin eş güdümünde, Teknik Destek Ekibi (TDE) tarafından sağlanmış ve kolaylaştırılmıştır. Teknik Destek Ekibi'nin çekirdek kadrosunda Sadun Emrealp (Ekip Lideri), Sezin Üskent (Yatırım Planlama Süreci Kilit Uzmanı), Metehan Gültaşlı (Yatırım Planlama Süreci Kilit Uzmanı), M. Sinan Özden (Yatırım Planlama Süreci Kilit Uzmanı) ve Ülge Uğurlu (Kıdemli Proje Danışmanı ve Yerel Yönetim Uzmanı) yer almıştır. TDE, Malinda Twaalfhoven (Proje Yöneticisi/VNG International) ve konsorsiyum ortaklarının diğer üyeleri tarafından desteklenmiştir.

Ankara'da kurulan ve proje süresi boyunca tam işlerliği sağlanan proje ofisinde, ayrıca Zeynep Erdoğan (Eğitim ve Etkinlik Koordinatörü) ve Burcu Yeğinaltay (Ofis Yöneticisi) görev yapmıştır.

Pilot iller olan Erzurum, Mardin ve Trabzon'da proje çalışma ofisleri kurulmuş ve ilgili çalışmalar tamamlanmaya kadar bu ofislerin işlerliği sürdürülmüştür. Yerel ofislerin işlerliği, Erzurum'da (Tuğçe Duru Kaya), Mardin'de (Pinar Demiral) ve Trabzon'da (Sinem Mısırlıoğlu) görev yapan Yerel Koordinatörler tarafından sağlanmıştır.

Proje süresi boyunca 34 kıdemli uzman (toplam 600 uzman/gün) ve 12 uzman (toplam 700 uzman/gün) görev yapmıştır.

1. BİLEŞEN: KURUMSAL KAPASİTE GELİŞTİRME

Proje uygulamasının birinci yılında, kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik faaliyetlere ağırlık verilmiştir.

Proje İnternet sitesi ve görünürlük:

Projenin başlangıç döneminde, öncelikli adımlardan biri olarak, Proje İnternet sitesi (Türkçe ve İngilizce) hazırlanmış ve alan adının alınmasından sonra (www.tulip.org.tr) Aralık 2014 içerisinde kullanıma sunulmuştur. Proje İnternet sitesi, proje hakkındaki bilgilerin paylaşılması amacıyla, projesi süresi boyunca etkin olarak kullanılmıştır.

Bir başka öncelikli adım olarak, projenin kurumsal kimliği ve görünürlük materyali ile ilgili tasarım çalışmaları hızla tamamlanmıştır. Görünürlük materyalleri, proje süresince düzenlenen eğitim programları, çalıştaylar ve diğer etkinliklerde kullanılmıştır.

Proje açılış ve tanıtım toplantısı:

Pilot illerdeki kapasite geliştirme programları öncesinde, Ankara'da **17 Aralık 2014** tarihinde geniş çaplı bir tanıtım toplantısı düzenlenmiştir. "Proje açılış ve bilgilendirme günü" başlığını taşıyan bu toplantı, ilgili merkezî yönetim kuruluşlarının ve proje kapsamındaki 13 ildeki paydaşların 150'den fazla temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Toplantı sırasında, proje kapsamında yer alan illerin paydaşlarını temsilen, pilot illerin valiliklerine İşbirliği Sertifikası verilmiştir. Toplantının öğleden sonraki bölümünde, yerel yatırım planlama konulu bir çalıştay düzenlenmiştir.

Eğitim İhtiyaç Analizi:

Özellikle pilot illerdeki eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla, çevrim içi anket yoluyla bir **Eğitim İhtiyaç Analizi** çalışması yürütülmüştür. Çevrim içi anket için merkezî ve yerel düzeylere yönelik iki ayrı soru seti hazırlanmıştır. Soruların proje İnternet sitesi üzerinden cevaplanması sonrasında, anket sonuçlarının değerlendirilmesine yönelik çalışmalar Mart 2015 içerisinde tamamlanmıştır.

Pilot illerdeki paydaşlara yönelik bilgilendirme toplantıları:

Pilot illerdeki paydaşlara yönelik ilk bilgilendirme toplantısı 13 Ocak 2015 tarihinde Erzurum'da, TRA1 İBBS II Bölgesi'nde yer alan illerdeki (Bayburt, Erzincan ve Erzurum) valiliklerin ve diğer hedef paydaşların 80'den fazla temsilcisinin katılımıyla düzenlenmiştir.

İkinci ön bilgilendirme toplantısı 15 Ocak 2015 tarihinde Trabzon'da, TR90 İBBS II Bölgesi'nde yer alan illerdeki (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon) valiliklerin ve diğer hedef paydaşların 105'ten fazla temsilcisinin katılımıyla düzenlenmiştir.

Üçüncü ve son ön bilgilendirme toplantısı 20 Ocak 2015 tarihinde Mardin'de, TRC3 İBBS II Bölgesi'nde yer alan illerdeki (Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak) valiliklerin ve diğer hedef paydaşların 75'ten fazla temsilcisinin katılımıyla düzenlenmiştir.

Eğiticilerin Eğitimi Programı:

Proje kapsamındaki kapasite geliştirme çalışmalarının önemli bir basamağı olarak, "Eğitici Eğitimi" programı uygulanmıştır. Tüm illerden gelen vali yardımcıları, il planlama ve koordinasyon müdürleri, il planlama uzmanları ve uzman yardımcılarını buluşturan bu program, üç haftaya yayılan ve toplamda 120 saati bulan eğitimleri kapsamıştır. Her biri 40 saatten oluşan 3 eğitim modülü şeklinde tasarlanan eğitimlere Nisan 2015'te başlanmış, eğitim programı Kasım 2015'te tamamlanmıştır.

Programın birinci haftasında planlama, analitik araçlar, proje yönetimi ve izleme ve değerlendirme konularına ağırlık verilmiştir. Katılımcılara ayrıca, kamu yatırımlarının yönetiminde dikkate alınan uluslararası ölçütler tanıtılmış ve etkin kamu yatırımı ilkelerinin uygulanmasına yönelik bir "öz değerlendirme" yapımları sağlanmıştır. Programın ikinci haftasında proje uygunluk değerlendirmesi, kamu ihale sistemi, yerel yatırım planlamada merkez-yerel ilişkisi gibi konularda eğitimler verilmiştir. Programın üçüncü ve son haftasında ise katılımcıların "eğitici" olarak becerilerinin geliştirilmesine ağırlık verilmiştir.

Toplamda eğitici eğitimi programında 261 farklı katılımcı yer almıştır (toplam davetli katılımcı sayısı 305 olmuştur). Her eğitim modülünü tamamlayan katılımcılara birer **Katılım Sertifikası** verilmiştir. Her 3 modülü de tamamlayan toplam 205 katılımcı **Eğitici Sertifikası** almaya hak kazanmıştır.

Yerel yatırım aktörleri için konuya özel eğitimler:

Proje kapsamındaki kapasite geliştirme çalışmalarının dönüm noktasını, yerel paydaşlara yönelik 40'ar saatlik (1 hafta süreli) konuya özel ve uygulamalı eğitimler oluşturmuştur. Pilot illerdeki kapsamlı ve yoğun çalışmaların bir "provası" niteliğini taşıyan bu eğitimler, sürecin daha katılımcı bir hale getirilmesi için geliştirilen modelin de ilk uygulamasını oluşturmuştur.

Pilot illerdeki konuya özel eğitim programları, 14-18 Eylül 2015 tarihlerinde Erzurum'da (Erzurum, Bayburt ve Erzincan illerinden paydaşların katılımıyla); 28 Eylül-2 Ekim 2015 tarihlerinde Trabzon'da (Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu ve Rize illerinden paydaşların katılımıyla) ve 23-27 Kasım 2015 tarihlerinde Mardin'de (Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinden paydaşların katılımıyla) gerçekleştirilmiştir.

Bu eğitimler için, **ERzurum**, **MARdin** ve **TRABZON** illerindeki harfler kullanılarak, "Ermazon" adını taşıyan kurmaca bir il oluşturulmuştur. Ardından, çeşitli illerin gerçek verilerinden bir derleme yapılarak, bu kurmaca ilin kapsamlı bir "veri dosyası" oluşturulmuştur. Pilot illerden gelen katılımcılar, "tayin olduğunuz Ermazon'a hoş geldiniz!" ifadesiyle başlayan bu veri dosyası üzerinden yürütülen uygulamalı eğitimlere katılmışlardır.

Seçtikleri grup sözcülerinin kolaylaştırıcılığında, yuvarlak masalar etrafında çalışmalarını yürüten katılımcılar, hafta boyunca kurmaca Ermazon ili üzerinde alıştırmalar yaparak çeşitli yatırım teklifleri geliştirmişlerdir. Çalışmanın ilk aşamasında, ilk kez tanıştıkları Ermazon'un stratejik gelişme alanlarını ve stratejik önceliğe sahip sektörlerini belirleyen katılımcılar, ikinci aşamada, belirledikleri öncelikli sektörlerle yönelik bir dizi analiz yapmışlardır. Daha sonra katılımcılar tarafından çeşitli proje fikirleri geliştirilmiş ve bunlar proje önerilerine dönüştürülmüştür. Programın dördüncü gününde katılımcılar, "kamu yatırımlarının planlanması ve proje seçimi süreçlerinin uluslararası göstergeler üzerinden değerlendirilmesi" amacıyla geliştirilen gösterge setini kullanarak, ürettikleri proje önerilerini değerlendirmişlerdir. Programın son gününde gerçekleştirilen temsilî İl Koordinasyon Kurulu toplantısı sırasında katılımcılar, Ermazon ilinin kalkınma ve gelişmesine yardımcı olmak üzere geliştirdikleri projeleri, toplantıya başkanlık eden "Ermazon Valisi"ne sunmuşlar ve projelerinin haklılığını savunmuşlardır.

Kurmaca bir il üzerinden yürütülen bu çalışmaların, pilot illerde benzer bir kurguyla, ancak bu kez her ilin gerçek verileri üzerinden uygulanacak olması, bu süreçte yer alan katılımcıların yerel yatırım planlama kapasitelerinin güçlendirilmesi açısından benzersiz bir fırsat oluşturmuştur.

Bu eğitimler ile birlikte, proje kapsamında Sonuç 1'e denk düşen kapasite geliştirme çalışmaları da tamamlanmıştır.

2. BİLEŞEN: KOORDİNASYON MEKANİZMALARININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Koordinasyon mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik faaliyetler, proje uygulamasının birinci yılının sonlarına doğru başlamış ve bu faaliyetlere ikinci ve son yılda ağırlık verilmiştir.

Farkındalık arttırılmasına yönelik çalışmalar:

Proje'nin 2. Bileşen'ine yönelik faaliyetlerin, pilot illerde düzenlenecek 2 günlük çalıştaylarla başlaması öngörülmüştür. Bu kapsamda, yerel yatırım aktörlerine yönelik olarak yapılar, görevler ve sorumluluklara ilişkin çalıştaylar, aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- Birinci çalıştay 9-10 Aralık 2015 tarihlerinde Erzurum'da, hedef kuruluşların 50 temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- İkinci çalıştay 15-16 Aralık 2015 tarihlerinde Trabzon'da, hedef kuruluşların 76 temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Üçüncü ve son çalıştay 23-24 Aralık 2015 tarihlerinde Mardin'de, hedef kuruluşların 69 temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda, çalıştaylara katılanların sayısı, toplamda 195 kişiye ulaşmıştır.

Çalıştaylar, proje kapsamında geliştirilen katılımcı yerel yatırım planlama modelinin şekillenmesinde önemli bir işlev görmüştür.

Çalışma Grupları:

Katılımcı yerel yatırım planlama modelinin temel dayanağını, Erzurum, Mardin ve Trabzon'da işlev gören Çalışma Grupları oluşturmuştur.

Pilot illerin her birinde İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlükleri, kalkınma ajansları, yatırımcı kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum ve meslek örgütlerinin katılımıyla, birer "**Yatırım Planlama Çalışma Grubu**" (YPCÇG) ve bu çalışma grubuna bağlı olarak çalışan "**Sektörel Alt Çalışma Grupları**" (SAÇG) oluşturmuştur.

Adı geçen çalışma gruplarının kuruluş ve işleyiş esaslarını belirleyen yönerge taslağı, görüş alınması amacıyla İçişleri Bakanlığı SGB tarafından pilot illerin valiliklerine gönderilmiş, ilgili görüşler doğrultusunda gözden geçirilen taslak yönerge, Aralık 2015 içerisinde son halini almıştır. Erzurum, Mardin ve Trabzon valilikleri çalışma grupları listelerini oluşturmuşlar ve böylece pilot illerdeki çalışma gruplarının resmî olarak kurulması Ocak 2016'da tamamlanmıştır.

Mevcut yatırımların öncelikli politikalara uygunluğuna ilişkin değerlendirme:

İlk aşamada Erzurum, Mardin ve Trabzon'daki Çalışma Grupları oluşturulduktan sonra, katılımcı yerel yatırım planlama sürecinin ikinci adımı olarak, pilot illerdeki mevcut yatırımların bölgesel ve ulusal önceliklere katkı düzeyleri belirlenmiş ve mevcut eksiklikler tespit edilmiştir. Proje fikirlerinin geçerliliğini ve yapılabiliğini değerlendirmeyi amaçlayan ilgili çalışmalar, sosyoekonomik göstergelerin ve ulusal öncelikler ile finansör kurumların önceliklerinin gözden geçirilmesini de içermiştir. Elde edilen sonuçlar, pilot illerde düzenlenen çalıştayların ikinci gününde gerçekleştirilen Sektörel Alt Çalışma Grubu toplantılarında ele alınmıştır. Ardından, ilgili değerlendirmenin sonuçları, pilot illerdeki İl Koordinasyon Kurullarının Ocak ayı toplantılarında da Yatırım Planlama Çalışma Grubu üyelerine sunulmuştur.

Nüfus ve talep analizi:

Katılımcı yerel yatırım planlama sürecinin üçüncü adımı olarak, yerel düzeydeki kamu yatırım planlama süreçlerinin iyileştirilmesi amacıyla çeşitli nüfus parametrelerini içeren, öncelikli sektörlerle ilişkin insan kaynağı ve sosyal sermaye açılarından yerel aktörlerin talep ve çözüm önerilerini ortaya koyan ve geleceğe yönelik bakış açısı sunan bir nüfus analizi yapılmıştır. Bu analiz sadece ilgili verilerin derlenmesi ile sınırlı kalmamış, aynı zamanda kamu yatırımlarının yerel ihtiyaçlara göre planlanmasına katkı yapacak ve öneriler getirilebilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Nüfus analizi, talep analizini de içerecek şekilde, Erzurum, Mardin ve Trabzon'daki çalışma gruplarıyla birlikte, bu pilot illerdeki yatırım teklifi hazırlama süreçlerine yön vermek amacıyla yürütülmüştür.

Farklı odak grup toplantılarında paydaşlarca dile getirilen talepler, ihtiyaçlar ve çözüm önerileri pilot iller temelinde birleştirilmiş ve yapılan analizin sonuçları 22 Mart 2016 tarihinde Erzurum'da, 23 Mart 2016 tarihinde Trabzon'da ve 24 Mart 2016 tarihinde Mardin'de düzenlenen toplantılar sırasında Sektörel Alt Çalışma Grubu üyelerine sunulmuş ve üyelerle tartışılarak katkıları alınmıştır.

Sorun ve ihtiyaç analizi:

Katılımcı yerel yatırım planlama sürecinin dördüncü adımı olarak, Trabzon, Erzurum ve Mardin için öncelikli sektörler olarak belirlenmiş olan tarım ve turizm sektörlerine ilişkin olarak Yatırım Planlama Çalışma Grupları ve Sektörel Alt Çalışma Grupları ile birlikte sorun ve ihtiyaç analizi yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Tarım ve turizm sektörleri için yürütülen sorun ve ihtiyaç analizi kapsamında bir dizi "odak grup" toplantısı gerçekleştirilmiş ve ayrıca pilot illerdeki yerel paydaşlarla mülakatlar yapılmıştır.

Sorun ve ihtiyaç analizinin sonuçları 11 Şubat 2016 tarihinde Trabzon'da, 17 Şubat 2016 tarihinde Erzurum'da ve 23 Şubat 2016 tarihinde Mardin'de düzenlenen toplantılar sırasında Sektörel Alt Çalışma Grubu üyelerine sunulmuş ve üyelerle tartışılmıştır. Öncelikli sektörler olarak belirlenmiş olan tarım ve turizm sektörlerine ilişkin sorun ve ihtiyaç analizi sonuçları 13 Nisan 2016'da Erzurum'da, 18 Nisan 2016'da Trabzon'da ve 27 Nisan 2016'da Mardin'de gerçekleştirilen İl Koordinasyon Kurulu toplantılarında da Yatırım Planlama Çalışma Grubu üyelerine sunulmuştur.

Kamu yatırımlarının önceliklendirilmesi:

Katılımcı yerel yatırım planlama sürecinin beşinci adımı olarak, Trabzon, Erzurum ve Mardin'deki il yatırım teklifleri için Yatırım Planlama Çalışma Grupları ve Sektörel Alt Çalışma Grupları ile birlikte sektörel sorun ve ihtiyaçlara dayalı önceliklendirme yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Diğer ilgili çalışmalarla bağlantılı biçimde, önceliklendirme çalışmaları da her üç pilot il için öncelikli sektörler olarak belirlenmiş olan tarım ve turizm sektörlerine odaklanmıştır.

Pilot illerdeki sektörel yatırım öncelikleri; öncelikli politika değerlendirme raporu, nüfus ve talep analizi ve sorun ve ihtiyaç analizi çalışmalarının sonuçlarından yararlanılarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, tüm analizlerde öne çıkan sorun ve ihtiyaçlar bir arada değerlendirilerek önceliklendirme çalışmasına konu olacak sektörel yatırım alanları belirlenmiş ve çalışma grubu üyeleri ile birlikte Teknik Destek Ekibi tarafından geliştirilen ölçütlere dayalı bir puanlama yapılmıştır (puanlama için çok kriterli karar modelinden yararlanılmıştır). Sektörel ihtiyaçların belirli ölçütlere göre önceliklendirilmesine yönelik puanlama çalışması 4 Nisan 2016 tarihinde Trabzon'da, 5 Nisan 2016 tarihinde Erzurum'da ve 6 Nisan 2016 tarihinde Mardin'de düzenlenen toplantılar sırasında Sektörel Alt Çalışma Grubu üyeleri ile yapılmış ve ilgili sonuçlar üyelerle tartışılmıştır.

Pilot illerdeki sektörel ihtiyaçların önceliklendirilmesi çalışmasının sonuçları, sırasıyla Erzurum (13 Nisan 2016), Trabzon (18 Nisan 2016) ve Mardin'de (27 Nisan 2016) gerçekleştirilen İl Koordinasyon Kurulu toplantılarında da Yatırım Planlama Çalışma Grubu üyelerine sunulmuştur.

Yatırım teklifleri paketi hazırlanması:

Katılımcı yerel yatırım planlama sürecinin altıncı ve son adımı olarak, pilot illerde yatırım projeleri paketleri hazırlanmıştır. Bu çalışmalar, Trabzon (2 Mayıs 2016), Erzurum (3 Mayıs 2016) ve Mardin'de (4 Mayıs 2016) düzenlenen Sektörel Alt Çalışma Grubu (SAÇG) toplantıları ile hız kazanmıştır. Bu toplantılar, Sektörel Alt Çalışma Grupları tarafından belirlenen yatırım projelerini ele alarak bunlar arasından öncelikli olanlarını belirlemek amacıyla, Trabzon (10 Mayıs 2016), Mardin (13 Mayıs 2016) ve Erzurum'da (16 Mayıs 2016) düzenlenen Yatırım Planlama Çalışma Grubu (YPÇG) toplantıları ile desteklenmiştir. Bu toplantıları, Trabzon (16 Mayıs 2016), Erzurum (24 Mayıs 2016) ve Mardin'de (31 Mayıs 2016) düzenlenen ve ilgili YPÇG toplantılarında öncelik verilen ve seçilen yatırım projelerine ilişkin tekliflerin hazırlanmasına odaklanan SAÇG toplantıları izlemiştir. Haziran ve Temmuz 2016 içerisinde, Teknik Destek Ekibi uzmanlarının desteğiyle, ilgili yerel paydaşlarca proje teklifleri hazırlanmıştır. Bu çalışmalara teknik destek verilmesi amacıyla, Trabzon (17 Haziran 2016), Mardin (23 Haziran 2016) ve Erzurum'da (14 Temmuz 2016) bir dizi "odak grup" toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, pilot illerin her biri için hazırlanan yatırım teklifleri paketleri, Temmuz 2016 içerisinde düzenlenen ilgili İl Koordinasyon Kurulu (İKK) toplantıları öncesinde tamamlanmıştır.

Her üç pilot ilin "il gelişim stratejisi" kapsamında ön plana çıkan tarım ve turizm sektörlerinde hazırlanarak 2017 yılı yatırım programı için teklif edilen projelerin, genel il gelişim stratejisini desteklemesi, yerel ihtiyaçlara cevap vermesi ve ildeki paydaşların taleplerini karşılayacak nitelikte olması için çalışmalar yapılmış, bu nitelikleri haiz proje fikirlerinden öncelikli olanlar belirlenerek, projelendirilmeleri ilgili kurumlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Pilot iller için bu yaklaşımla hazırlanan yatırım teklifleri, sırasıyla Erzurum (22 Temmuz 2016), Trabzon (26 Temmuz 2016) ve Mardin'de (28 Temmuz 2016) düzenlenen İKK toplantılarında sunulmuştur. Pilot illerin her birinde, ilgili yatırım tekliflerinin proje kapsamında görevli Teknik Destek Ekibi tarafından paydaşlar adına hazırlanmış proje teklifleri değil yerel çalışma gruplarının kendi ürünleri olduğunu belirgin kılmak adına yatırım projesi tekliflerinin sunumu ilgili yatırımcı kuruluşların kendileri tarafından yapılmıştır. Sunulan yatırım tekliflerinin tamamı, ilgili İKK'lar tarafından desteklenmiştir.

Yerel Yatırım Planlama Rehberi:

Proje kapsamında yürütülen çalışmalara ve edinilen tecrübeye dayalı olarak, bir **Yerel Yatırım Planlama Rehberi** hazırlanmıştır. Rehber, katılımcı yerel yatırım planlama sürecine yönelik modelin tüm aşamalarını kapsamakta ve atılacak adımların her birini, ayrı ayrı göstermektedir.

Rehberin hazırlanmasına yönelik adımlar, pilot illerde katılımcı yerel yatırım planlama süreçleri ile eş zamanlı olarak atılmıştır. İlk olarak, rehberin oluşturulmasına ilişkin yöntem tasarlanmış ve önerilen içerikler hazırlanmıştır. Bu hazırlık çalışması bir kavramsal çerçeve belgesi haline getirilerek İçişleri Bakanlığı SGB'ye sunulmuştur. Bu taslak çerçeve Bakanlıkça Aralık 2015 içerisinde onaylanmıştır.

Rehberin geliştirilmesine ilişkin hazırlık çalışmalarına, daha sonraki raporlama dönemlerinde, onaylanan bu kavramsal çerçeve doğrultusunda devam edilmiştir. Bu bağlamda, proje kapsamında Çalışma Grupları ile birlikte yürütülen yerel yatırım planlama süreci doğrultusunda, mevcut yatırımların öncelikli politikalara uygunluğuna ilişkin değerlendirmeden, nüfus ve talep analizi çalışmasından, sorun ve ihtiyaç analizi çalışmasından, sektörel ihtiyaçların önceliklendirilmesi çalışmasından ve pilot illerin yatırım tekliflerinin oluşturulması çalışmasından elde edilen çıktıların rehberde dâhil edilmesine özel bir ağırlık verilmiştir.

Rehber'in ilk taslağı Eylül 2016'da İçişleri Bakanlığı SGB'ye sunulmuştur. İçişleri Bakanlığı SGB'nin görüşleri doğrultusunda gözden geçirilen rehber, Eylül 2016'nın ikinci yarısında nihai halini almıştır. Grafik tasarımının tamamlanmasının ardından rehberin nihai hali Eylül 2016 sonunda Proje İnternet sitesine yüklenmiş ve ayrıca, proje kapanış toplantısı sırasında katılımcılara dağıtılmak ve İçişleri Bakanlığı SGB tarafından 81 ile gönderilmek amacıyla, rehberin sınırlı sayıda basımı da yapılmıştır.

Mevzuat açığı analizi:

Mevzuat açığı analizinin genel çerçevesi 29 Şubat 2016'da yapılan 4. Yönlendirme Kurulu Toplantısı kapsamında belirlenmiştir. Analize ilişkin hazırlık çalışmaları sonraki raporlama dönemlerinde sürdürülmüş ve mevzuat açığı analizi taslak raporu Haziran 2016'da İçişleri Bakanlığı SGB'ye sunulmuştur. İçişleri Bakanlığı SGB tarafından verilen görüşler ışığında mevzuat açığı analizi taslak raporu Ağustos 2016'da nihai hale getirilmiştir.

Mevzuat açığı analizi ile eş zamanlı olarak, ilgili mevzuatta değişiklik yapılmasına yönelik öneriler de geliştirilmiştir. Mevzuat değişikliği önerilerinin ilk taslağı Haziran 2016'da İçişleri Bakanlığı SGB'ye iletilmiştir. İçişleri Bakanlığı SGB tarafından verilen görüşler ışığında bu öneriler daha da geliştirilerek Eylül 2016 içerisinde nihai hale getirilmiştir.

Çalışma Gezileri

Proje kapsamında düzenlenen çalışma gezileri, hedeflenen katılımcı yerel yatırım planlama modelinin şekillenmesinde önemli bir işlev görmüştür.

Çalışma gezileri kapsamında ziyaret edilecek dört ülke, İçişleri Bakanlığı SGB ile istişare içerisinde, İtalya, Hollanda, Çek Cumhuriyeti ve İsveç olarak belirlenmiştir.

- Birinci çalışma gezisi 10-16 Mayıs 2015 tarihlerinde 10 kişilik bir heyetin katılımı ve TDE'den Kilit Uzman 2'nin eşliğinde, İtalya'ya yapılmıştır.
- İkinci çalışma gezisi 17-23 Mayıs 2015 tarihlerinde 10 kişilik bir heyetin katılımı ve TDE'den Kıdemli Proje Danışmanı ve Yerel Yönetim Uzmanı'nın eşliğinde, Hollanda'ya yapılmıştır.
- Üçüncü çalışma gezisi 8-14 Kasım 2015 tarihlerinde 10 kişilik bir heyetin katılımı ve TDE'den Kilit Uzman 4'ün eşliğinde, Çek Cumhuriyeti'ne yapılmıştır.
- Dördüncü ve son çalışma gezisi 29 Mayıs-4 Haziran 2016 tarihlerinde 10 kişilik bir heyetin katılımı ve TDE'den Kilit Uzmanlar 3 ve 4'ün eşliğinde, İsveç'e yapılmıştır.

Ara Dönem Etki Değerlendirmesi

Proje İş Tanımı'nda belirtilmemesine rağmen, projenin yereldeki doğrudan yararlanıcılara etkisinin ölçülmesine ve değerlendirilmesine yönelik bir araç olarak, Ara Dönem Etki Değerlendirme (ADED) çalışması yürütülmesi Teknik Teklif'te önerilmiştir. Bu görev ilave bir faaliyet olarak başlangıç aşamasında proje kapsamına alınmıştır. ADED çalışmasının, projenin ikinci uygulama yılının başlarında yürütülmesi öngörülmüştür.

Bu bağlamda, ADED çalışmasının genel çerçevesi Şubat 2016'da belirlenmiştir. Çalışmanın bir parçası olarak Mart 2016'da pilot illerdeki yerel paydaşları kapsayan çevrim içi bir anket hazırlanmıştır. Anketin doldurulmasını teşvik etmek amacıyla İçişleri Bakanlığı SGB tarafından pilot illerin valiliklerine 7 Mart 2016 tarihli bir resmî yazı gönderilmiştir. Daha sonra, ADED Kıdemli Uzmanı pilot illerdeki bir grup kilit yerel paydaş ile ayrıntılı görüşmeler yapmıştır. ADED taslak raporu Nisan 2016'da sunulduktan sonra, rapor Haziran 2016'da son halini almıştır.

YENİ YEREL YATIRIM PLANLAMA MODELİ

Yerel Yatırım Planlama Projesi kapsamında yürütülen çalışmalarda elde edilen deneyimler ile geliştirilen ve Yerel Yatırım Planlama Rehberi'nde uygulama aşamaları detaylandırılan "Yerel Yatırım Planlama Modeli" ile kamu yatırımlarının, yerel paydaşların etkin katılımıyla, yerel ihtiyaçlar ve öncelikler çerçevesinde planlanabilmesi ve katılımcı bir süreç ve kurumlar arası koordinasyonla planlanan bu kamu yatırımlarının yereldeki etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması hedeflenmiştir.

Söz konusu modelin geliştirilmesi projenin uygulama süresi ile sınırlı olduğundan, modelin temelinde yeni bir planlama mekanizması kurmak değil, mevcut politika belgelerinde tarif edilen yatırım planlama sürecini yerelden işletmek ve bu süreci daha katılımcı hale getirecek uygulama araçlarıyla güçlendirmek ilkeleri benimsenmiştir. Bu çerçevede, burada tanıtılan model, mevcut yatırım planlama sürecinin iyileştirilmesi ile oluşturulmuştur.

Burada geliştirilen model ile mevcut süreç arasındaki en önemli fark, büyük ölçüde "merkezî düzeyde planlanıp yerel düzeyde uygulanan" yatırım planlama sürecine etkin paydaş katılımının sağlanmasıyla, gerçek anlamda "yerel" bir yatırım planlama deneyiminin hayata geçirilmiş olmasıdır.

Geliştirilen kamu yatırımı planlama yaklaşımı üç temele dayanmaktadır:

- Bunlardan birincisi "stratejik" temeldir. İl Gelişim Stratejisi ve Yıllık İl Gelişim Perspektifi bunu ortaya koyar.
- İkincisi "katılımcılık" temelidir. Bu, sektörler arası teknik çalışmaları gerçekleştirmek üzere kurulan Yatırım Planlama Çalışma Grubu (YPÇG) ile sağlanır.
- Üçüncüsü ise "yerel karar alma" temelidir. İl Koordinasyon Kurulu'nun (İKK) tüm karar aşamalarını üstlenmesiyle, il yönetiminde yer alan tüm kurum ve kuruluşların ilin yerel kamu yatırımlarını birlikte değerlendirmesi sağlanmaktadır.

Geliştirilen Yerel Yatırım Planlama Modelinin ilkeleri şunlardır:

- Bütüncül ve uzun vadeli bir planlama yaklaşımı
- İlerdeki tüm paydaşların etkin katılımı
- Teknik analizlere dayalı karar alma ve planlama aşamaları
- Sektörler arası etkileşim
- Kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği
- Yerel ihtiyaçların ve önceliklerin belirleyiciliği
- Sürecin açık ve şeffaf olarak yürütülmesi

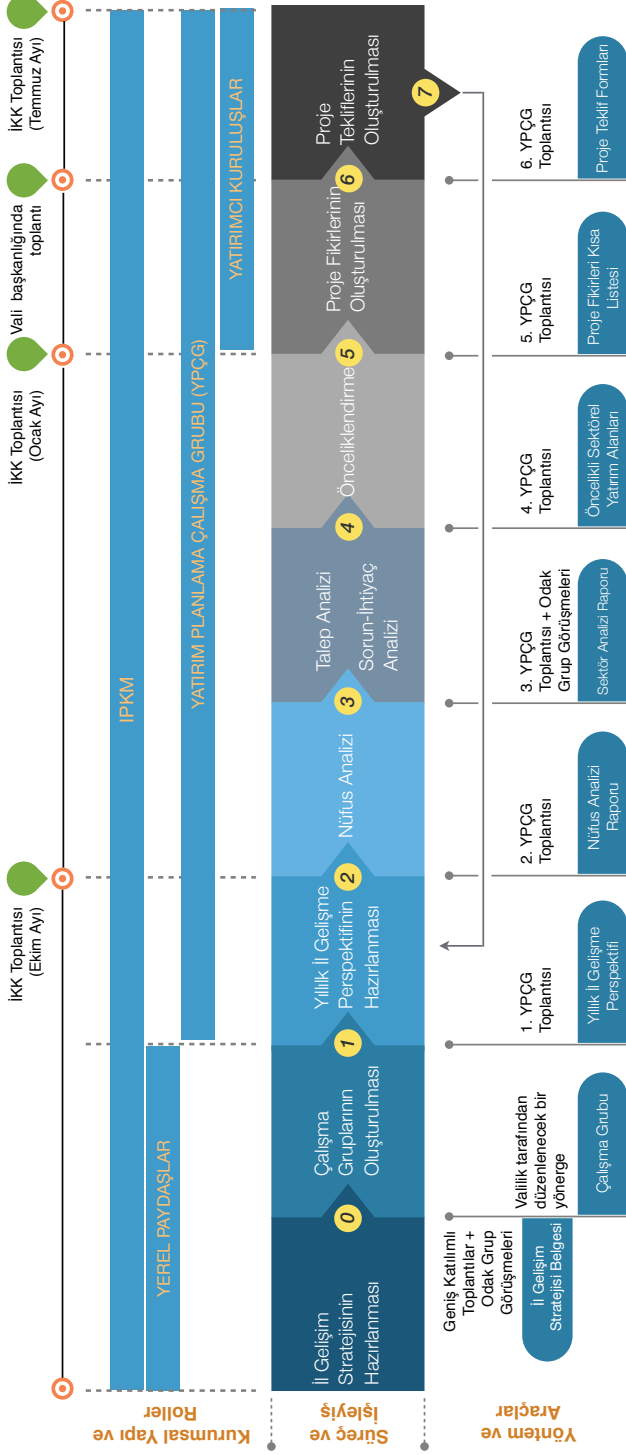
Bu ilkeler çerçevesinde geliştirilen yerel yatırım planlama modeli 3 temel bileşenden oluşmaktadır:

- Kurumsal yapı ve roller
- Yöntem ve araçlar
- Süreç ve işleyiş

Yerel Yatırım Planlama Modeli

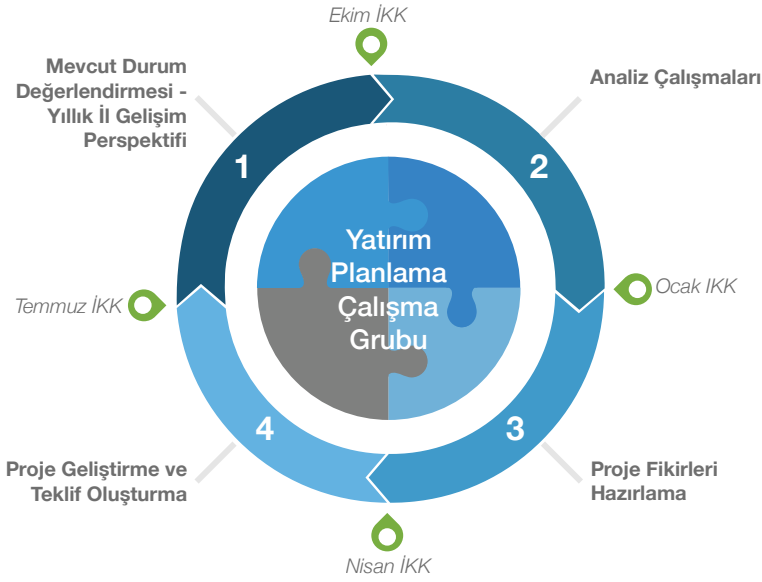

YEREL YATIRIM PLANLAMA MODELİ

YEREL YATIRIM PLANLAMA DÖNGÜSÜ

Yatırım Planlama Döngüsü

YEREL YATIRIM PLANLAMA PROJESİ
LOCAL INVESTMENT PLANNING PROJECT

Yasal uyarı:

Bu Kitapçık "Yerel Aktörlerin Katılımıyla Yerel Yatırım Planlama Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Destek Projesi" (TR2011/0136.04-01/001) kapsamında hazırlanmıştır. Kitapçığın içeriği proje kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların ve konsorsiyum üyelerinin resmî görüşlerini yansıtmamaktadır.